

Stay home, stay safe?

Onderzoek naar de omvang, aard en ernst van huiselijk geweld tijdens de Coronacrisis

JANUARI 2021

Factsheet Meldingen | Flevoland

Als gevolg van de wereldwijde uitbraak van het COVID-19-virus heeft Nederland sinds medio maart 2020 te maken met landelijke en regionale maatregelen die verspreiding van het virus tegen zouden moeten gaan. De beperkende maatregelen, de mogelijke financiële consequenties hiervan en de angst voor het virus kunnen oplopende spanningen in huishoudens tot gevolg hebben, en daarmee de kans op huiselijk geweld vergroten. Met behulp van financiële steun van ZonMw¹ doet het NSCR onderzoek naar de omvang, aard en ernst van huiselijk geweld-meldingen. Meer informatie over het onderzoek staat op <https://nscr.nl/stay-home-stay-safe>.

Bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling kan zowel een *burger*² als een *professional*³ een melding⁴ maken bij Veilig Thuis⁵. Het is mogelijk dat meerdere personen, bijvoorbeeld een wijkagent en een buurtbewoner, een melding maken van eenzelfde vermoedelijke situatie (lees: casus) van huiselijk geweld. In deze factsheet zijn gegevens van alle unieke casussen onderzocht die bij Veilig Thuis regio Flevoland in 2019 en 2020 zijn geregistreerd. Specifiek wordt ingegaan op *de geregistreeerde casussen* en *wie de meldingen rondom deze casussen* hebben gedaan, waarbij wordt gekeken of er verschillen bestaan tussen beroepsmatige en niet-beroepsmatige meldingen ten opzichte van 2019, per fase⁶ van de getroffen COVID-19-maatregelen. Meer lezen? De Monitor Huiselijk geweld in Coronatijd geeft een uitgebreide weergave van de resultaten in de regio Flevoland.

¹ ZonMw is de Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie. Zie voor meer informatie: <https://www.zonmw.nl/nl/>.

² Dit kunnen burgers zijn die direct betrokken zijn in een huiselijk geweld situatie (zoals slachtoffers, plegers of omstanders) of omstanders zijn die van de situatie getuigen zijn (zoals familieleden, burens of andere bekenden).

³ Voor professionals geldt sinds 1 januari 2019 dat het een professionele norm is geworden om een melding bij Veilig Thuis te doen wanneer er vermoedens van acute en structurele onveiligheid bestaan. Zie voor meer informatie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/meldcode>.

⁴ Wanneer de contactlegger en een medewerker van Veilig Thuis tot de conclusie komt dat een situatie lastig is, kan de contactlegger ervoor kiezen om een melding van het vermoedelijke huiselijk geweld te maken.

⁵ Veilig Thuis is er voor iedereen die te maken heeft met huiselijk geweld. Elke regio heeft zijn eigen Veilig Thuis organisatie. Zie voor meer informatie: <https://veiligthuis.nl/>.

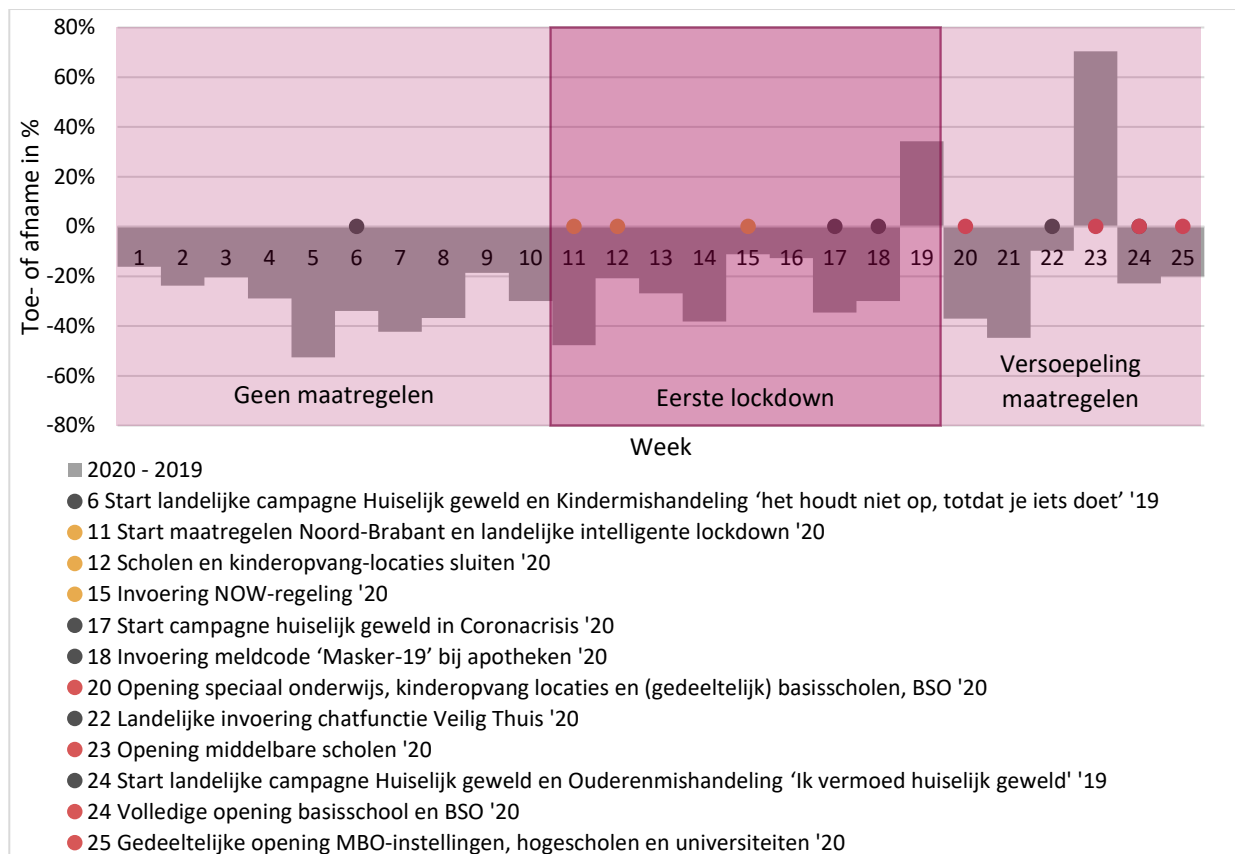
⁶ Er zijn drie fases van elkaar onderscheiden. Fase 1 is de periode waarin nog geen corona maatregelen werden getroffen (week 1-10), fase 2 betreft de eerste lockdown (week 11-19) en fase 3 is de periode waarin de maatregelen werden versoepeld (week 20-25). De meldingen in deze fases zijn vergeleken met diezelfde weken in 2019, zodat mogelijke verschillen in kaart kunnen worden gebracht.

De belangrijkste bevindingen

Huiselijk geweld-casussen per week

In de regio Flevoland zijn in 2019 en 2020 minimaal één en maximaal elf meldingen per casus gedaan, met een gemiddelde van 1,38 meldingen per casus. Het wekelijkse aantal casussen geeft een beeld van de omvang van huiselijk geweld en kindermishandeling in de regio Flevoland, zie Bijlage Meldingen. Het wekelijkse aantal casussen in 2020 is afgezet tegen het wekelijkse aantal casussen in 2019, om te onderzoeken of de omvang van huiselijk geweld en kindermishandeling is toe- of afgenomen.

Figuur 1. Percentuele toe- of afname van het aantal casussen in percentages 2019 – 2020

* 2019: N = 2300; 2020: N = 1707

In Figuur 1⁷ wordt de percentuele toe- of afname van het wekelijkse aantal casussen in 2020 ten opzichte van het aantal meldingen in diezelfde weken in 2019 in de regio Flevoland weergegeven. Ten opzichte van 2019 zijn in de weken voorafgaand, tijdens en na de eerste lockdown over het algemeen minder casussen geregistreerd. In de fase voorafgaand aan de eerste lockdown (*fase 1*) is het aantal casussen 31 procent afgenomen. Tijdens de eerste lockdown (*fase 2*) en met de versoepeling van de maatregelen (*fase 3*) is een relatieve toename zichtbaar in week 19 en 23, maar is het aantal casussen ook in deze fases met respectievelijk 23 en 19 procent afgenomen. Sinds 1 januari 2019 is de verbeterde Meldcode Huiselijk Geweld⁸ van start gegaan, waardoor er meer nieuwe casussen binnenkwamen en als het ware een inhaalslag heeft plaatsgevonden. Dit kan de afname van het aantal casussen in 2020, ten opzichte van het aantal casussen in 2019, verklaren. Omdat er meerdere meldingen gedaan kunnen worden per casus, zijn ondanks de relatieve afname in het aantal casussen tijdens en na de eerste lockdown, in deze periode meer meldingen geregistreerd per casus.

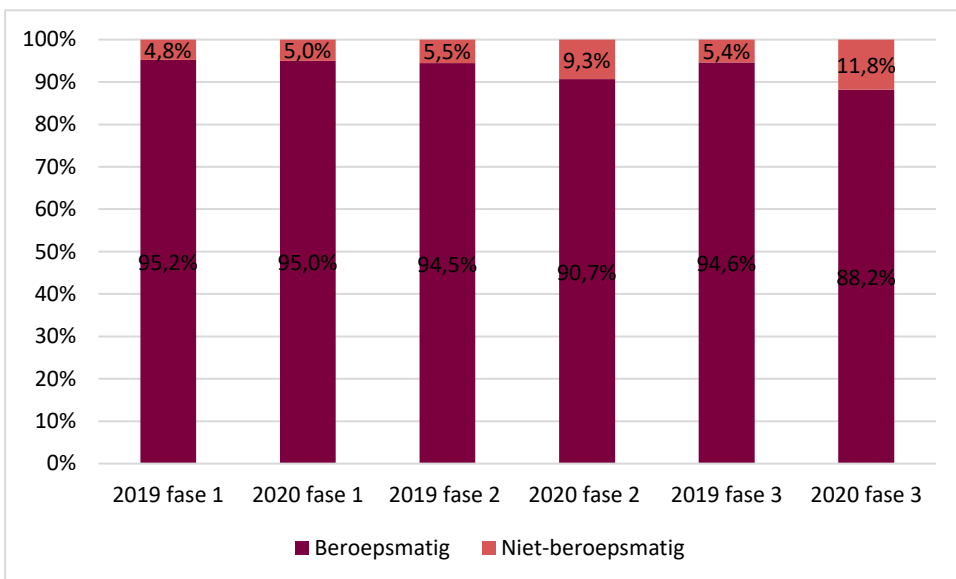
⁷ In de figuur is een tijdlijn verwerkt. De grijze bolletjes representeren veranderingen in het werkveld, de gele bolletjes betreffen de getroffen maatregelen en de roze bolletjes hebben betrekking op de afschaling van de maatregelen. De roze vlakken representeren de verschillende fases die zijn geïdentificeerd.

⁸ Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/meldcode>

Wie doet de melding?

Diegene die de melding bij Veilig Thuis doet, wordt de melder genoemd. Melders kunnen bijvoorbeeld vanuit beroepsmatig contact met mogelijke slachtoffers een melding doen⁹, maar ook burgers kunnen een melding doen¹⁰. Omdat in sommige periodes van de COVID-19-maatregelen beroepsmatige melders mogelijk minder contact hadden met potentiële slachtoffers (denk aan scholen, kinderopvanglocaties etc) is onderzocht of er per fase (in vergelijking met vorig jaar) verschillen te zien zijn in *wie de meldingen doen*.

Figuur 2. Verhouding van beroepsmatige- en niet-beroepsmatige meldingen, per fase per jaar

* 2019: N = 2706; 2020: N = 2627

Zowel tijdens als na de eerste lockdown, de periode met de meest strenge maatregelen, zijn in de regio Flevoland de beroepsmatige meldingen afgenomen en de niet-beroepsmatige meldingen toegenomen. Enige voorzichtigheid in interpretatie is geboden, maar het zou kunnen dat professionals¹¹ als gevolg van de getroffen maatregelen tijdens de eerste lockdown, zoals thuiswerken, minder zicht hebben gehad op huiselijk geweld en kindermishandeling. In deze periode bleven scholen en kinderopvanglocaties dicht, en meldingen afkomstig uit deze organisaties namen relatief af.

Burgers¹² blijken zowel tijdens als na de eerste lockdown belangrijke melders van huiselijk geweld-situaties te zijn geweest. Ook hier is enige voorzichtigheid in interpretatie geboden, maar het zou kunnen dat de getroffen maatregelen, zoals thuiswerken en thuisblijven, eraan hebben bijgedragen dat burgers meer meldingen doen omdat ze mogelijk meer zien en meer horen. Daarnaast is het mogelijk dat met de toenemende aandacht voor de mogelijke stijging van huiselijk geweld in lockdowns, de alertheid maar ook de bereidheid tot melden, bij burgers is toegenomen. Mogelijk heeft de start van de landelijke campagne 'Huiselijk geweld in Coronacrisis'¹³ hieraan bijgedragen.

⁹ Dit wordt door Veilig Thuis organisaties bijgehouden als een beroepsmatige melding.

¹⁰ Dit wordt door Veilig Thuis organisaties bijgehouden als een niet-beroepsmatige melding.

¹¹ De geregistreerde organisaties van professionals zijn Justitie en Veiligheid, (geestelijke) gezondheidszorg, kinderopvang, onderwijs, leerplicht en jeugdhulp- of zorg.

¹² De geregistreerde rollen die burgers hebben zijn jeugdige en volwassene directbetrokkenen, familieleden van directbetrokkene, personen behorend tot sociale netwerk, buurtbewoners, vrijwilligers en niet-beroepsmatig anders.

¹³ Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/04/25/start-landelijke-campagne-tegen-huiselijk-geweld-in-coronacrisis>.